

26.6.2026

EOAK/2958/2026

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Susanna Lindroos-Hovinheimo

Esittelijä: Esittelijäneuvos Jari Pirjola

TARKASTUS: HELSINGIN SÄILÖÖNOTTOYKSIKKÖ 14.4.2026

Osallistujat oikeusasiamiehen kansliasta

Esittelijäneuvos Jari Pirjola

Esittelijäneuvos lisa Suhonen

Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Peter Fagerholm

Osallistujat tarkastuskohteesta

Yksikön johtaja ja muuta henkilökuntaa

Tarkastuksen tyyppi

OPCAT

1 YLEISTÄ TARKASTUKSESTA JA TARKASTUSKOHTEESTA

Eduskunnan oikeusasiamies on YK:n kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen valinnaisen pöytäkirjan (OPCAT, Optional Protocol of the UN Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment) tarkoittama kansallinen valvontaelin.

Tässä ominaisuudessa oikeusasiamies tekee tarkastuksia kaikkiin niihin paikkoihin, joissa pidetään tai voidaan pitää vapautensa menettäneitä. Tehtävä mahdollistaa esimerkiksi ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttämisen tarkastuksilla.

Pääpaino tehtävässä on ennalta ehkäistä vapautensa menettäneiden huonoa kohtelua mm. antamalla viranomaisille suosituksia, joiden tarkoituksena on parantaa vapautensa menettäneiden henkilöiden kohtelua ja oloja.

Oikeusasiamies raportoi kansallisena valvontaelimenä havainnoistaan vuosittain eduskunnalle, suljettujen laitosten toiminnoista vastaaville viranomaisille sekä YK:n kidutuksen vastaiselle alakomitealle (SPT, Subcommittee for the Prevention of Torture).

Nyt suoritettu tarkastus tehtiin apulaisoikeusasiamies Susanna Lindroos-Hovinheimon määräyksestä. Tarkastuksen painopisteet olivat säilöön otettujen kohtelu sekä yksikön olosuhteet.

Tarkastuksen aikana keskusteltiin henkilökunnan kanssa, käytiin kahdenkeskisiä keskusteluja säilössä olevien kanssa sekä tutustuttiin laitoksen olosuhteisiin. Tarkastuksen aikana käytiin läpi myös viimeisen kuuden kuukauden aikana säilölain 8 §:n nojalla tehdyt erillään säilyttämistä koskevat päätökset. Tarkastuksen jälkeen käytiin läpi 18 turvallisuusvalvojen laatimia tapahtumailmoituksia.

Säilöönottoyksikön johtaja lähetti ennen tarkastusta pyydytyt asiakirjat ja tilastot.

2 ALKUKESKUSTELU

Alkukeskustelussa nousi esiin muun muassa seuraavia asioita.

Helsingin vastaanottokeskuksen tulosalueeseen kuuluu Punavuoren transit-keskus, vastaanottokeskuksen yksityismajoittujien palvelupiste sekä ulkomaalaisten säilöönottoyksikkö.

Uutta säilöönottoyksikköä rakennetaan Vantaan vankilan viereen. Uuden yksikön arvioidaan valmistuvan vuoden 2028 lopussa.

Tarkastuspäivänä oli säilössä 29 asiakasta, joista yksi oli nainen. Ketään ei tarkastuspäivänä ollut määrätty erillään pidettäväksi tai poliisin säilytystiloihin.

Asiakasprofiileissa ei ole tapahtunut edellisen tarkastuksen jälkeen suurempia muutoksia.

Nykyisessä säilöönottoyksikössä on tehty pientä remonttia.

Säilöön otetuilla on oikeus pitää puhelinta hallussaan sekä käyttää internetiä.

Asiakkaat ovat henkilökunnan mukaan tietoisia mahdollisuudesta kannella yksikön johtajalle, Maahanmuuttovirastolle tai laillisuusvalvojille.

Turvallisuusvalvojen tehtäväraporttien mukaan säilöönottoyksikössä on satunnaisesti erilaista häiriökäyttäytymistä. Harvemmin joudutaan kuitenkaan käyttämään voimakeinoja. Erillään pitämiset pyritään havaintojen perusteella pitämään lyhyinä.

Säilöönottokeskuksessa järjestetään erilaista toimintaa asiakkaille (esimerkiksi kahitteluhetket, musiikkitapahtumat, peli-illat, kuntosali).

Johtaja kertoi, että yhteistyö poliisin kanssa maasta poistamisen täytäntöönpanossa on sujunut hyvin. Hän totesi, että tarkastuspäivänä poliisi noutaa EU:n käännetykslennolla käännytettävän henkilön ja tarkastajat voivat halutessaan seurata noutoa.

3 TILOJEN TARKASTUS

Helsingin säilöönottoyksikön tilat olivat tarkastushetkellä asianmukaisessa kunnossa. Ulkoilupihalla ei edelleenkään ollut kiinteää katosta, joka suojaisi sateelta ja auringolta. Pihalle on kuitenkin asennettu rakennuksen seinästä ulosvedettävä reilun kokoinen markiisi, joka antaa tarvittaessa sääsuojan ulkoilijoille.

4 ASIAKKAIDEN KOHTELU

Tarkastuksen aikana keskusteltiin luottamuksellisesti useiden säilössä olevien kanssa. Haastatellut kertoivat, että heitä on kohdeltu hyvin säilöönottoyksikössä. Yksi henkilö arvosteli säilöönottokeskuksen henkilökuntaan kuuluvaa epäasiallisesta käyttäytymisestä puhelimen pyytämiseen liittyneessä asiassa. Hän pyysi tarkastajia keskustelemaan asiasta yksikön johdon kanssa.

Yksikön esihenkilöt olivat tietoisia edellä mainitusta tapauksesta ja myönsivät, että kyseisessä tilanteessa yksikön työntekijä ei toiminut asianmukaisesti.

Eräs haastateltava arvosteli poliisia liiallisesta voimankäytöstä ja epäasianmukaisesta kielenkäytöstä keskeytyneen maasta poistamisen aikana. Hänelle annettiin kantelulomake ja kerrottiin mahdollisuudesta kannella. Tarkastajat tutustuivat myöhemmin hänen tapaukseensa liittyviin asiakirjoihin sekä tapahtumiin liittyviin valvontakameran tallenteisiin.

Muutama haastateltava arvosteli ruuan laatua.

Tarkastajille kerrottiin yksikön henkilökunnan taholta, että sähköinen rikosilmoitus edellyttää nykyisin vahvan tunnistautumisen, mikä ei ole mahdollista monelle säilöönottoyksikön asiakkaalle. Jos asiakas haluaa tehdä rikosilmoituksen, hänen ainoa mahdollisuutensa saada tehtyä rikosilmoitus on se, että poliisipartiota pyydetään tulemaan säilöönottoyksikköön ottamaan rikosilmoitus vastaan.

5 TERVEYDENHUOLTO

Säilöönottoyksikön terveydenhuollon toiminnassa tai resursseissa ei ollut tapahtunut muutoksia joulukuussa 2024 tehdyn edellisen tarkastuksen jälkeen ([EOAK/6850/2024](#)). Yksikössä työskenteli kaksi sairaanhoitajaa ja hoitaja on saatavilla virka-aikana kaikkina muina päivinä, paitsi sunnuntaisin. Terveystalon lääkäri käy kerran viikossa pitämässä vastaanottoa kolme tuntia. Asiakkaan alkutarkastus pyritään tekemään 24 tunnin sisällä. Viime vuonna tähän tavoitteeseen päästiin 79 %:ssa saapuneista.

Haastateltujen sairaanhoitajien mukaan säilöönottoyksikön asiakkaissa oli jonkin verran itsetuhoisuutta. Säilöönottoyksikköön oli mahdollista pyytää oma kriisityöntekijä tapaamaan asiakasta, mutta työntekijä oli saadun tiedon mukaan melko työllistetty, koska hän toimii koko tulosalueella. Hoitajat eivät ole kokeneet uhkailua asiakkaiden taholta.

Säilöönottoyksikön voimassa olevan lääkehoitosuunnitelman (päiväty 16.7.2025) mukaan opioidikorvaushoidon toteuttamisessa oli tapahtunut muutos sen jälkeen, kun Maahanmuuttovirasto oli kilpailuttanut tämän palvelun. Palvelun tuottajana toimii Suuntasi Oy Helsinki ajalla 1.6.2025-31.1.2027. Suuntasi Oy:n lääkäri vastaa lääkkeiden määräämisestä asiakkaalle. Säilöönottoyksikön terveydenhuollon ammattihenkilö hakee säilöönottoyksikön asiakkaan korvaushoitolääkkeet Suuntasi Oy:n nimeämästä toimipisteestä. Asiakkaan muualla aloitettua korvaushoitoa jatketaan säilöönottoyksikössä, mutta hoitoa ei yleensä aloiteta säilössä olon aikana. Säilöönottoyksikön sairaanhoitajat huolehtivat korvaushoitolääkkeen antamisesta ja hoitoon liittyvistä kirjauksista sähköiseen potilastietojärjestelmään.

6 OIKEUSASIAMIEHEN SUOSITUKSET JA TOIMENPITEET

Tarkastushavainnot esiteltiin apulaisoikeusasiamies Susanna Lindroos-Hovinheimolle.

Hän kiinnitti säilöönottoyksikön huomiota siihen (edellä kohdassa 4 kuvattuun välikohtaukseen viitaten), että säilöönottoyksikön asiakkaita tulee kaikissa tilanteissa - ja myös provosoituna - kohdella asianmukaisesti.

Apulaisoikeusasiamies totesi edelleen, että säilöön otetulla tulee käytännössä olla mahdollisuus tehdä rikosilmoitus. Tarkastajille jäi jossain määrin epäselväksi, onko se mahdollista tehdä esimerkiksi sähköpostin välityksellä, ilman vahvaa tunnistautumista.

Apulaisoikeusasiamies pyysi säilöönottoyksikköä tarkastuksen jälkeen ilmoittamaan, kuinka asia on säilöönottokeskuksessa järjestetty.

Säilöönottoyksikkö ilmoitti vastauksenaan seuraavaa.

”Vakiintuneen ja Helsingin poliisin ohjeistaman menettelyn mukaisesti poliisipartio kutsutaan yksikköön kirjaamaan asiakkaan rikosilmoitus, jos tarve rikosilmoituksen tekemiseen ilmenee. Poliisi asioi erilaisilla tehtävillä säilöönottoyksikön tiloissa jatkuvasti, mikä sujuvoittaa järjestelyä entisestään. Tiedossa ei ole ainoatakaan tapausta, jossa mahdollisuus rikosilmoituksen tekoon olisi estynyt taikka viivästynyt.

Maahanmuuttoviraston säilöönottoyksiköllä ei ole toimivaltaa tai harkintavaltaa siihen kuka säilöön otetaan, minkälaiset tunnistautumisedellytykset asiakkaalla on ja miten poliisiviranomainen on sähköisen rikosilmoituksen tunnistautumiskriteerit määritellyt. Säilöönottoyksikkö kuitenkin tunnistaa vastuukseen varmistaa, että vapautensa menettäneellä on kaikissa olosuhteissa todellinen mahdollisuus tehdä rikosilmoitus ja tähän on varmistettu prosessi.”

Apulaisoikeusasiamies piti hyvänä, että rikosilmoituksen tekemiseen säilöönottoyksikössä on olemassa edellä kuvattu prosessi. Apulaisoikeusasiamies pitää tärkeänä, että yksikön asiakkaat voivat tehdä rikosilmoituksen (esimerkiksi poliisin toiminnasta) myös esimerkiksi sähköpostin välityksellä.

Tarkastus ei antanut aihetta muihin toimenpiteisiin.

Pöytäkirja lähetetään tarkastuskohteen ohella tiedoksi myös Maahanmuuttovirastolle.